

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Advies (BRUGEL-ADVIES-20210921-329)

Betreffende het verslag van de distributienetbeheerder over de uitvoering van de openbare dienst opdrachten inzake elektriciteit en gas voor het jaar 2020

Opgesteld op basis van artikel 25 van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en op basis van artikel 19 van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

21/09/2021

Inhoud

1	Juridische grondslag.....	3
2	Context en voorgeschiedenis	4
3	Opmerkingen over de totale kosten van de ODO's en hun consistentie met het tariefvoorstel ..	4
3.1	Gas.....	4
3.2	Elektriciteit	5
3.2.1	Focus op de openbare verlichting	5
3.3	ODO's gefinancierd door het Gewest	8
4	Opmerkingen betreffende de ODO's van sociale aard	8
5	Opmerkingen betreffende het beheer van de openbare verlichting.....	8
5.1	Algemene toestand van het verlichtingspark op het gemeentelijk wegennet	9
5.1.1	Aantal verlichtingspalen	9
5.1.2	Technische kenmerken en energieprestaties van de verlichtingspalen	9
5.1.3	Dimverlichting.....	11
5.2	Analyse van de activiteit "constructie" in 2020	12
5.2.1	Plaatsen van verlichtingspalen.....	12
5.2.2	Investeringscriteria.....	12
5.3	Analyse van de activiteit "onderhoud" in 2020.....	12
5.3.1	Systematisch onderhoud	12
5.3.2	Pechverhelping.....	13
5.4	Stroomverbruik van de verlichtingspalen in 2020.....	15
5.5	Erfgoed in de kijker zetten	16
5.6	Beheer van de installaties op gekadastreerde percelen.....	17
5.7	Ontwikkelingsprognoses	17
6	Opmerkingen betreffende de elektriciteitsafname bij kermissen en feestelijkheden	19
7	Opmerkingen betreffende de conversie van arm naar rijk gas	20
8	Opmerkingen betreffende de consumentenrelaties	21
9	Opmerkingen betreffende SolarClik en NrClick.....	24
10	Conclusie	25

Lijst van de illustraties

Figuur 1:	Evolutie van het aantal verlichtingspalen	9
Figuur 2:	Evolutie van het gemiddelde vermogen per verlichtingspaal.....	11
Figuur 3:	Evolutie van de vervangen lampen in het kader van het preventieve onderhoud.....	13
Figuur 4:	Evolutie van de verschillende types storingen	14
Figuur 5:	Evolutie van het stroomverbruik van de verlichtingspalen	15
Figuur 6:	Lijst van de 10 vaakst voorkomende oorzaken van ontevredenheid in 2020 t.o.v. het aantal afgesloten klachten (Bron: SIBELGA)	21
Figuur 7:	Rangschikking van de oorzaken van de gegronde klachten (Bron: SIBELGA).....	22

I Juridische grondslag

Artikel 19 van de ordonnantie betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende wegensretributies inzake gas en elektriciteit en houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna de "gasordonnantie") en artikel 25bis van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna de "elektriciteitsordonnantie") bepalen het volgende:

§ 1. Voor 1 oktober van ieder jaar legt de distributienetbeheerder aan de Regering zijn programma voor met betrekking tot de uitvoering van zijn openbare dienstverplichtingen en -opdrachten, voor het volgend jaar en het daaraan verbonden budget, die door de Regering, na advies van Brugel, worden goedgekeurd.

Vóór 31 maart van ieder jaar maakt de distributienetbeheerder een verslag van de uitvoering van alle openbare dienstopdrachten en -verplichtingen over aan de Regering die verwezenlijkt werden tijdens het voorbije jaar alsook van de daaraan verbonden rekeningen. Dit rapport omvat tevens een vergelijking van het budget dat is ingeschreven en gerealiseerd voor de uitvoering van de openbare dienstverplichtingen met de inkomsten die door de distributienetbeheerder werden aangeduid in zijn tariefvoorstel. De Regering keurt dit verslag goed na advies van Brugel.

Het verslag en de rekeningen worden na goedkeuring door de Regering overgemaakt aan het Brussels Hoofdstedelijk Parlement. De Regering kan de vorm en de inhoud van het verslag bepalen.

§ 2. Brugel kan ter plaatse alle boekhoudkundige stukken of andere laten controleren en door middel van steekproef de effectiviteit van de werken gefinancierd in verhouding tot de kost en de uitvoering van de openbare dienstverplichtingen en -opdrachten nagaan.

Het personeel van Brugel, dat de raadplegingen en controles uitvoert, wordt daartoe aangewezen bij besluit. Brugel kan een bedrijfsrevisor toevoegen aan het aangewezen personeel, om de rekeningen met betrekking tot de uitvoering van de openbare dienstverplichtingen en -opdrachten van de netbeheerder te onderzoeken.

§ 3. De netbeheerder organiseert zijn boekhouding zo dat de lasten en de opbrengsten verbonden aan iedere verplichting en opdracht van openbare dienst die hij op zich neemt, geïdentificeerd kunnen worden."

Het huidige advies beantwoordt aan deze bepalingen.

2 Context en voorgeschiedenis

Het verslag betreffende de uitvoering van de openbare dienstopdrachten (hierna ODO's) in 2020 werd opgesteld in overeenstemming met de procedure bedoeld in artikel 25 van de "elektriciteitsordonnantie" en de "gasordonnantie", die in wezen stellen dat de distributienetbeheerder (hierna "DNB") vóór 31 maart van ieder jaar een verslag overmaakt van de uitvoering van alle openbare dienstopdrachten die verwezenlijkt werden tijdens het voorbije jaar. Dat verslag moet, na advies van BRUGEL, door de Regering worden goedgekeurd en overgemaakt aan het Parlement.

SIBELGA heeft zijn verslag per mail overgemaakt aan BRUGEL op 23 april 2021. De inhoud van de ODO's die tijdens het jaar 2020 door SIBELGA zijn verwezenlijkt, vloeien voort uit de ODO-programma's die na [advies](#)¹ van BRUGEL door de Regering zijn goedgekeurd.

In het huidige advies formuleert BRUGEL zijn opmerkingen aangaande de ODO's die SIBELGA in 2020 heeft verwezenlijkt.

3 Opmerkingen over de totale kosten van de ODO's en hun consistentie met het tariefvoorstel

3.1 Gas

Bovenstaande tabel toont de vooropgestelde en gerealiseerde kosten van de verschillende ODO's in 2020.

	Vooropgesteld budget [€]	Gerealiseerd budget [€]
Activiteit beschermde klanten	1.277.013	982.467
Veiligheid van de binnengasinstallaties	713.329	601.897
Plaatsing van gasstoppen	75.246	22.301
Opvolging klanten en klachtenbeheer	208.988	211.705
Conversie arm naar rijk gas	809.300	396.671
Einde contract	52.211	55.955
Totaal	3.136.087	2.270.996

Tabel 1: Kosten van ODO's Gas

Tabel 1 roept meerdere opmerkingen en observaties op:

- 72% van het geplande budget is gerealiseerd. Dit verschil is voornamelijk gebonden aan overschattingen van het budget voor ODO's met sociaal doeleinde en de conversie van arm naar rijk gas;
- In 2019 werd een nieuwe ODO ingevoerd met het verbod op afsluiting ingevolge een einde contract tijdens de wintermaanden²;
- We stellen vast, net als in 2019 maar in mindere mate, dat het voor 2020 vooropgesteld bedrag voor de conversie naar rijk gas werd overschat (met name voor wat betreft de

¹ Het gaat om advies 291 betreffende het programma van de openbare dienstopdrachten 2020 van SIBELGA.

² <https://www.brugel.brussels/publication/document/adviezen/2019/nl/ADVIES-291-Programma-openbaredienstopdrachten-Sibelga-2020.pdf>

toekenning van premies voor de financiering van de controles en de aanpassing van de installaties).

- De tussenkomst van reguleringsfondsen compenseert de kosten van de omschakeling naar rijk gas. Deze post genereert derhalve geen bijkomende lasten voor de ODO-tarieven van dat jaar;

3.2 Elektriciteit

	Vooropgesteld budget [€]	Gerealiseerd budget [€]
Plaatsing en verwijdering van vermogensbegrenzers	2.790.351	2.235.244
Activiteit beschermde klanten	2.007.945	1.277.926
Openbare verlichting	31.564.933	24.860.041
Opvolging klanten en klachtenbeheer	388.120	393.166
Kermis en feestelijkheden	88.628	124.923
Einde contract	227.406	105.199
Laadpalen langs de weg	907.402	0
Totaal	37.974.785	28.996.499

Tabel 2: Kosten van ODO's Elektriciteit

Bovenstaande tabel toont de vooropgestelde en gerealiseerde kosten van de verschillende ODO's in 2020. Deze tabel roept een aantal opmerkingen en observaties op:

- 76% van de het vooropgestelde budget is gerealiseerd. Dit verschil is vooral gebonden aan overschattingen van het ODO-budget voor openbare verlichting;
- In 2019 werd een nieuwe ODO ingevoerd met het verbod op afsluiting ingevolge een einde contract tijdens de wintermaanden³.
- Geen enkel budget werd gerealiseerd voor het project van de uitrol van elektrische laadpalen op de weg. De regering had immers de aanbevelingen van BRUGEL gevolgd door het budget van dit project te verwerpen in haar beslissing over het ODO-programma 2020.
- De tussenkomst van de reguleringsfondsen compenseert de verschillen tussen de tariefopbrengsten en de gerealiseerde kosten voor een bedrag van € 525.170. Het tariefvoorstel voor 2020-2024 voorzorg in een totaalbedrag van € 24.471.328 voor 2020;

3.2.1 Focus op de openbare verlichting

Gelet op het belang van de bedragen die worden ingezet voor het beheer van openbare verlichting (die de belangrijkste ODO is), volgt BRUGEL deze activiteit zeer nauw op. In 2020, zoals in 2019, vertegenwoordigde deze activiteit immers 80% van het totale "gerealiseerde" budget van de ODO's voor elektriciteit en gas samen. Daarbij zij ook opgemerkt dat het gerealiseerde budget van de ODO's elektriciteit en gas samen tussen 2019 en 2020 met 10% is gestegen (na een daling van 9% tussen 2018 en 2019). Zoals hieronder uitgelegd, is deze stijging vooral te verklaren door de evolutie van de "constructie van installaties" voor openbare verlichting, die in 2020 aanzienlijk is toegenomen.

³ <https://www.brugel.brussels/publication/document/adviezen/2019/nl/ADVIES-291-Programma-openbarediensttopdrachten-Sibelga-2020.pdf>

Het budget voor het beheer van de openbare verlichting is immers in 3 posten opgesplitst:

- De "constructie van de installaties"
- Het onderhoud van de installaties;
- De stroomvoorziening.

Tabel 3 toont de evolutie van de bedragen, verbonden aan de tariefprognoses, de begrote kosten en de gerealiseerde kosten van deze drie posten.

Daarenboven voorzien de tariefmethodologieën in de integratie van alle ODO-projecten in het ODO-programma, ook al worden deze gefinancierd door de tariefsaldi (bijvoorbeeld IT-ontwikkeling voor de openbare verlichting,...). Tot nu toe waren deze kosten immers niet opgenomen in het programma. In 2020 is een bedrag van € 852.325 opgenomen in het project openbare verlichting. Dit bedrag voegt zich bij de post "constructie van installaties openbare verlichting".

Het door SIBELGA vooropgestelde budget voor het beheer van de openbare verlichtingsactiviteit wordt vastgelegd in zijn ODO-programma's, die hij elk jaar voorlegt aan de Regering en BRUGEL. Het budget 2020 dat in zijn ODO-programma werd opgenomen, bedroeg zo € 31.564.933.

Zoals weergegeven in Tabel 3 is het budget dat door SIBELGA is "gerealiseerd" voor hetzelfde jaar 21,2% lager dan het vooropgestelde budget. Het "gerealiseerde" budget daarentegen, sluit nauw aan bij het vooropgestelde budget van de tariefprognose (+4,36%). Het lijkt er dus op dat de wijziging van de tariefmethodologie het mogelijk heeft gemaakt om een ODV-tariefpost te hebben die de werkelijk gerealiseerde kosten weerspiegelt. Zo zijn de tariefsaldi voor deze activiteit beperkt.

	Prognose 2017	Programma 2017	Gerealiseerd 2017	Prognose 2018	Programma 2018	Gerealiseerd in 2018	Prognose 2019	Programma 2019	Gerealiseerd 2019	Prognose 2020	Programma 2020	Gerealiseerd 2020
Openbare verlichting (totaal in euro's)	19.990	24.770	21.247	23.718	25.095	23.777	21.247	27.218	21.968	23.777	31.564	24.860
Constructie van de openbare verlichting	8.778	12.985	9.747	12.088	13.282	12.275	9.747	15.024	10.411	12.275	16.430	13.027
Onderhoud openbare verlichting	4.879	5.275	5.315	5.188	5.456	5.337	5.315	5.337	4.971	5.337	5.225	5.043
Levering van energie aan openbare verlichting	6.333	6.510	6.185	6.441	6.357	6.164	6.185	6.857	6.586	6.164	7.413	6.789
		Werkelijkheid vs. programma	-14,20%		Werkelijkheid vs. programma	-5,30%		Werkelijkheid vs. programma	-23,89%		Werkelijkheid vs. programma	-21,24%
		Werkelijkheid vs. prognose	6,30%		Werkelijkheid vs. prognose	0,20%		Werkelijkheid vs. prognose	3,28%		Werkelijkheid vs. prognose	4,36%

Tabel 3: Budgettaire follow-up van de openbare verlichting

De verschillende posten betreffende het beheer van de openbare verlichting worden geanalyseerd in deel 5 van het huidig advies.

3.3 ODO's gefinancierd door het Gewest

	Vooropgesteld budget [€]	Gerealiseerd budget [€]
NRClick elektriciteit	1.236.708	1.445.919
NRClick gas	665.920	778.572
SolarClick	853.844	703.428
Totaal	2.756.472	2.927.919

Tabel 4: Kosten van ODO's gefinancierd door het Gewest

Al deze ODO's worden gefinancierd door het Gewest en zijn daarom niet gedragen door de tarieven.

4 Opmerkingen betreffende de ODO's van sociale aard

De volledige analyse van de ODO's van sociale aard van SIBELGA⁴ wordt door BRUGEL uitgevoerd in zijn verslag⁵ over de rechten van de huishoudelijke afnemers en de werking van de gas- en elektriciteitsmarkten.

5 Opmerkingen betreffende het beheer van de openbare verlichting

DNB SIBELGA heeft als opdracht de aanleg, het onderhoud en de vernieuwing van de openbare verlichtingsinstallaties op het gemeentelijk wegennet en in de gemeentelijke openbare ruimten, evenals de stroomvoorziening van deze installaties.

SIBELGA stelt zich tot doel de gemeenten een kwaliteitsvol, goed onderhouden openbaar verlichtingsnet te leveren, dat de Brusselse burgers een nachtelijke omgeving biedt die bevorderlijk is voor de veiligheid en het welzijn, rekening houdend met de stedenbouwkundige en esthetische voorschriften van de stad.

We merken op dat er andere spelers op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest meewerken aan de uitvoering van deze taak:

- Brussel Mobiliteit, dat de verlichting op de gewestelijke openbare wegen beheert;
- Leefmilieu Brussel, dat instaat voor de verlichting van de parken en de tuinen waarvoor het bevoegd is;
- De Regie der Gebouwen, voor het beheer van de verlichting van het Jubelpark.

De analyses van BRUGEL die in de volgende paragrafen worden toegelicht, zijn gebaseerd op informatie afkomstig uit het verslag over de uitvoering van de ODO's van 2020, maar ook op bijkomende informatie van SIBELGA.

⁴ Deze ODO's hebben betrekking op "het beheer van beschermde afnemers en winterafnemers" en het "recht op energie".

⁵ <https://www.brugel.brussels/publication/document/verslagen/2021/nl/Thematisch-verslag-Rechten-huishoudelijke-afnemers.pdf>

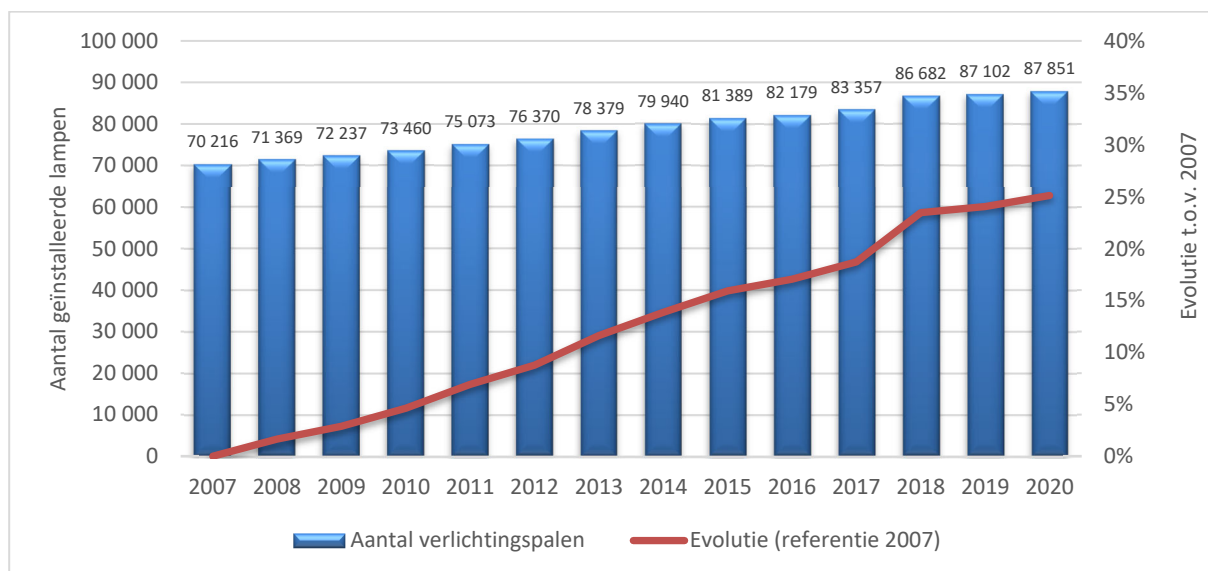
5.1 Algemene toestand van het verlichtingspark op het gemeentelijk wegennet

5.1.1 Aantal verlichtingspalen

Eind 2020 telde het Brusselse gemeentelijke openbare verlichtingsnet 87.851 lampen. Dit is een stijging van 0,9% t.o.v. 2019. De evolutie van het aantal lampen tussen 2007 en 2020 wordt geïllustreerd in figuur 1. Het aantal lampen is in die periode gestegen met 25%.

Deze stijging wordt voornamelijk verklaard door de toename van het aantal verlichtingspunten bij de vernieuwing van bestaande openbare verlichtingstoestellen, de uitbreiding het wegennet, de overname van installaties (woonwijken enz.) en de verlichting van nieuwe, tot dan toe onverlichte zones (bijvoorbeeld meer verlichting op oversteekplaatsen voor voetgangers).

Verder stelt SIBELGA in zijn rapport dat het verlichtingspark tegen 2030 zo'n 100.000 verlichtingstoestellen zou kunnen omvatten.

Figuur 1: Evolutie van het aantal verlichtingspalen

5.1.2 Technische kenmerken en energieprestaties van de verlichtingspalen

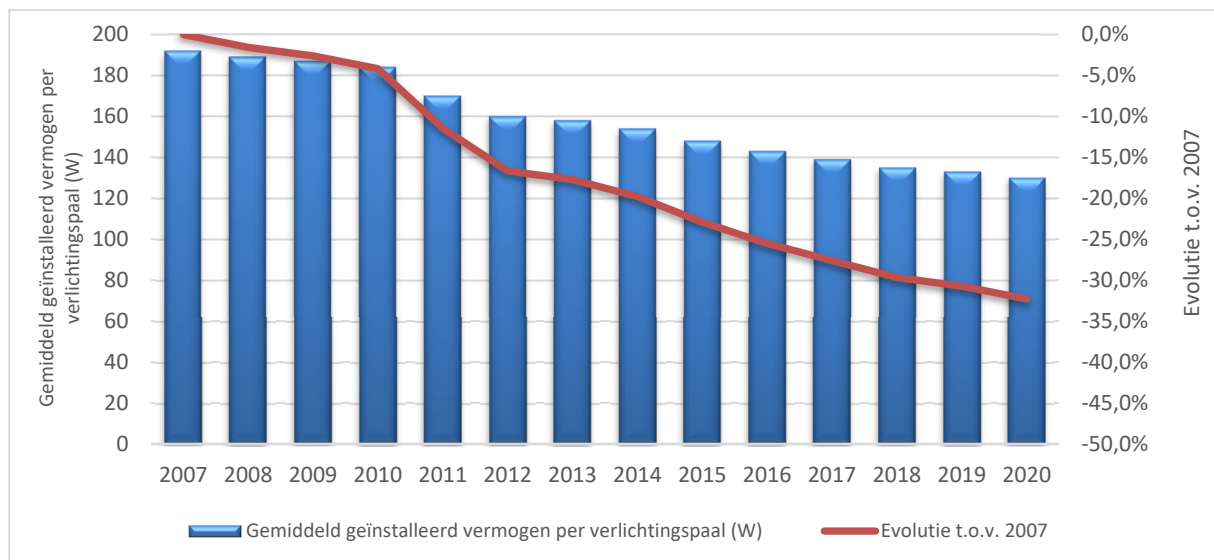
Zoals blijkt uit tabel 5 bestaat het gemeentelijke verlichtingspark voornamelijk uit twee types van lampen: metaalhalogeenlampen en hogedruknatriumlampen. Deze lampen worden als energiezuiniger beschouwd. De verhouding tussen deze twee soorten lampen is tussen 2013 en 2020 bijna volledig omgekeerd ten voordele van de witte verlichting, die afkomstig is van de metaalhalogeenlampen.

De vernieuwing van de installaties door SIBELGA heeft de globale energie-efficiëntie verbeterd en dit ondanks de constante stijging van het aantal geïnstalleerde verlichtingspalen. Deze verbetering wordt met name geïllustreerd in figuur 2, waar duidelijk een vermindering van het gemiddeld vermogen per verlichtingspaal kan worden waargenomen. Op figuur 5 wordt de evolutie van het energieverbruik van het openbare verlichtingsnet weergegeven.

Soorten lampen	2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Hogedruk natriumlampen	46 194	58,66%	44.978	55,90%	39.307	48,08%	32.376	38,91%	30.067	35,82%	24.750	29,74%	21.370	24,65%	17.040	19,56%	11.796	13,43%
Metaalhalogeenlampen	21.819	27,71%	26.199	32,56%	34.600	42,32%	43.927	52,79%	48.106	57,30%	54.655	65,68%	59.856	69,05%	64.234	73,75%	69.248	78,82%
Subtotaal	68.013	86,36%	71.177	88,47%	73.907	90,41%	76.303	91,70%	78.173	93,12%	79.405	95,43%	81.226	93,70%	81.274	93,31%	81.044	92,25%
Hogedrukkwikdamplampen	6.349	8,06%	5.176	6,43%	4.012	4,91%	2.835	3,41%	1.818	2,17%	1.218	1,46%	857	0,99%	679	0,78%	594	0,68%
Compacte fluorescerende lampen en fluorescentielampen	2.459	3,12%	2.000	2,49%	1.671	2,04%	1.706	2,05%	1.581	1,90%	1.568	1,88%	1.572	1,81%	1.449	1,66%	1.543	1,76%
Gloei- en halogeenlampen	255	0,32%	215	0,27%	208	0,25%	201	0,24%	177	0,21%	158	0,19%	181	0,22%	176	0,20%	148	0,17%
Natriumlampen ter vervanging van kwikdamplampen	204	0,26%	203	0,25%	119	0,15%	105	0,13%	97	0,12%	80	0,1%	80	0,09%	66	0,08%	60	0,07%
Gemengde lampen	32	0,04%	30	0,04%	32	0,04%	31	0,04%	26	0,03%	28	0,03%	12	27,91%	10	0,01%	6	0,01%
Subtotaal	9.299	11,81%	7.624	9,48%	6.042	7,39%	4.878	5,86%	3.699	4,41%	3.052	3,67%	2.702	3,12%	2.378	2,73%	2.351	2,68%
Inductielampen	596	0,76%	546	0,68%	535	0,65%	605	0,73%	609	0,73%	618	0,74%	597	0,69%	580	0,67%	531	0,60%
Lagedruk natriumlampen	365	0,46%	355	0,44%	349	0,43%	346	0,42%	289	0,34%	215	0,26%	199	0,23%	133	0,15%	133	0,15%
Xenonlampen	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Dioden (led)	480	0,61%	753	0,94%	917	1,12%	1.079	1,30%	1.179	1,40%	1.515	1,82%	1.958	2,26%	2.735	3,14%	3.792	4,32%
Subtotaal	1.441	1,83%	1.654	2,06%	1.801	2,20%	2.030	2,44%	2.077	2,47%	2.348	2,82%	2.754	3,18%	3.448	3,96%	3.448	5,07%
TOTAAL	78.753		80.455		81.750		83.211		83.949		84.805		86.682		87.102		87.851	

Tabel 5: follow-up van het park openbare verlichting

Van 2007 tot 2017 stellen we een daling van 31% vast van het gemiddelde vermogen per verlichtingspaal. De analyse van deze evolutie toont met name duidelijk het resultaat van de vrijwillige campagne die SIBELGA in 2010 heeft gelanceerd en die tot doel heeft de meest inefficiënte lampen op het vlak van REG (Rationeel Energiegebruik) eerst te vervangen.

Figuur 2: Evolutie van het gemiddelde vermogen per verlichtingspaal

Ter herinnering: de afschaffing van hogedrukkwiklampen is noodzakelijk opdat SIBELGA in regel zou zijn met de Europese wetgeving betreffende het eco-ontwerp⁶, die minimale te bereiken prestaties oplegt voor de lampen, onder meer in openbare verlichting.

Zoals Tabel 5 aantoonde, vertegenwoordigen de hogedrukkwiklampen qua vermogen in 2020 nog slechts 0,68% (594 lampen) van het totaal, terwijl dit in 2010 meer dan 10% was.

Wat betreft de verlichtingspalen van het led-type, zien we dat hun aandeel ietwat toeneemt (4,32 % van het totaal). Deze cijfers zijn te verklaren door de terughoudendheid van SIBELGA om deze technologie toe te passen om redenen van betrouwbaarheid, voorwaarden en uitbatingskosten⁷. Het aantal verlichtingspalen met led-technologie zou toch in de komende jaren moeten toenemen, aangezien SIBELGA sedert 01/05/2019 uitsluitend dit type toestellen bestelt.

5.1.3 Dimverlichting

Volgens de gegevens van de SIBELGA-database van 31/05/2020 (invoervertragingen niet meegerekend), zijn 1.668 van de 87.365 lampen die op het netwerk geïnstalleerd zijn, uitgerust met een voorgeprogrammeerde dimfunctie. Zij vertegenwoordigen 2% van het verlichtingspark.

⁶ Kaderrichtlijn 2005/32/EG en door de EU aangenomen reglementen in het kader hiervan

⁷ Zie <https://www.sibelga.be/nl/blog/leds-vinden-hun-weg-naar-openbare-verlichting>

Dit percentage zou in 2021 fors de hoogte moeten ingaan, met de oplevering van het Intelligent Street Lighting (ISL)-project, dat onder meer als doel heeft om de lampen op afstand te bedienen.

Merken we ook op dat de ledverlichting die is besteld vanaf 05/01/2019 ook op afstand bediend kan worden (en dus ook een dimfunctie heeft). Deze lampen zijn immers uitgerust met een connector, bedoeld voor de implementatie van ISL sinds 01.07.2020 (de verlichtingscontroller is geïnstalleerd via eenvoudige plug & play).

5.2 Analyse van de activiteit "constructie" in 2020

5.2.1 Plaatsen van verlichtingspalen

In 2020 heeft SIBELGA 2.898 nieuwe verlichtingspalen geplaatst (vervanging en uitbreiding). SIBELGA heeft ook 292 verlichtingspalen geplaatst in het kader van "kleine werken" als gevolg van het vervangen van een kast, schade door een derde, enz. Het aantal geplaatste lichtpalen ligt daarom vrij dicht bij de vooropgestelde hoeveelheden (3.000 nieuwe lichtpalen, los van reparaties).

5.2.2 Investeringscriteria

In zijn eerdere adviezen heeft BRUGEL de noodzaak benadrukt om de investeringscriteria voor de vernieuwing van het openbare verlichtingspark te formaliseren. Tot nu toe deelde SIBELGA deze criteria alleen per brief mee aan de gemeenten.

Het formaliseren en objectiveren van deze criteria is echter van essentieel belang, in acht genomen dat ze met name bepalend zijn voor de tenlasteneming van de kosten binnen het ODO-budget. **BRUGEL is immers van mening dat onnodige overinvesteringen, die aan de Brusselse gebruiker zouden worden doorgerekend, tot elke prijs moeten worden vermeden.**

In zijn rapport aangaande de implementatie van de ODO's voor het jaar 2020 begon SIBELGA met dit werk van formalisering door bepaalde investeringscriteria op te nemen. Daarnaast heeft SIBELGA ook aan BRUGEL laten weten dat het vanaf het volgende ODO-programma voor het jaar 2022 een specifiek Asset Management-programma voor openbare verlichting zal bijvoegen. In deze prijslijst BRUGEL de inspanningen van SIBELGA om te voldoen aan de verschillende eisen.

5.3 Analyse van de activiteit "onderhoud" in 2020

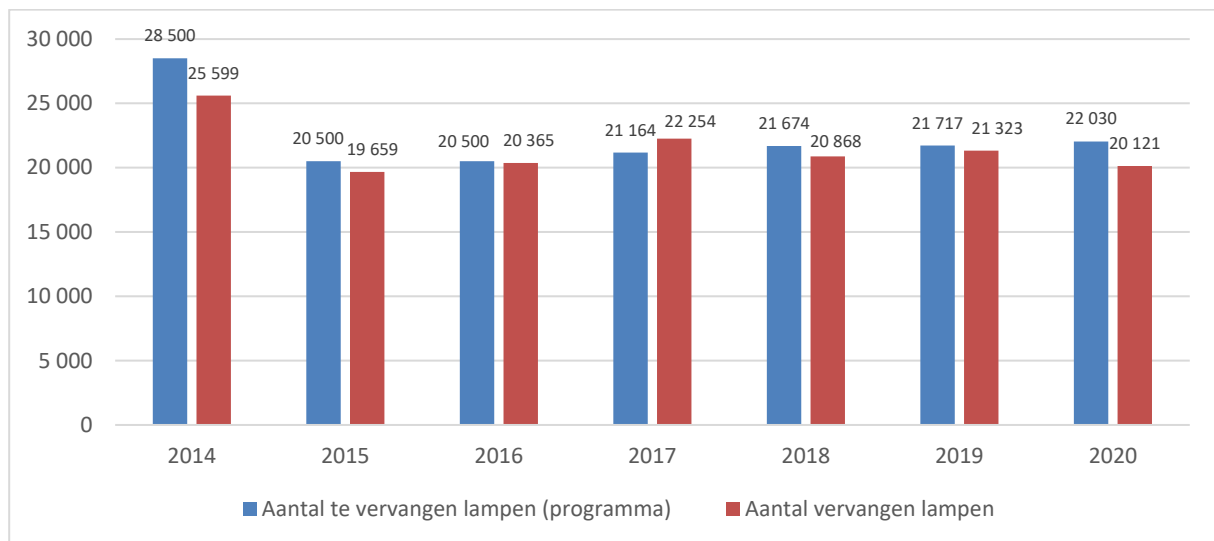
SIBELGA voert twee soorten onderhoudsactiviteiten uit in het gemeentelijk verlichtingspark:

- Preventief onderhoud (of systematisch onderhoud);
- Correctief onderhoud (of reparaties).

5.3.1 Systematisch onderhoud

Het programma voor de systematische vervanging van de lampen is erop gericht om preventief te werken en pannes en de daarmee samenhangende interventiekosten te vermijden. Die systematische vervanging wordt uitgevoerd volgens de gemiddelde levensduur van de lampen. Vroeger werden de zogenaamde 'witte' lampen om de twee jaar vervangen en de 'gele' lampen om de drie jaar.

Figuur 3 illustreert de evolutie van het aantal lampen die preventief worden vervangen per jaar.

Figuur 3: Evolutie van de vervangen lampen in het kader van het preventieve onderhoud

Ter herinnering: het verschil tussen de resultaten van 2014 en de jaren daarna hangt samen met de verandering in de vervangingsfrequentie van de lampen. Op grond van studies en metingen die in het laboratorium werden uitgevoerd, heeft SIBELGA in 2015 immers beslist om de vervangingsfrequentie te verminderen. Zo verlaagde het vervangingsritme van 2 naar 3 jaar voor de gele lampen en van 3 naar 4 jaar voor de witte.

BRUGEL had SIBELGA overigens gevraagd om deze keuze te verantwoorden vanuit economisch oogpunt. Uit de analyse van SIBELGA is gebleken dat het wijzigen van de frequentie het mogelijk heeft gemaakt om de totale kosten voor het vervangen van lampen (preventief en correctief onderhoud) te verminderen.

Ten slotte bevestigde SIBELGA op verzoek van BRUGEL dat in 2020 de systematische campagnes voor de vervanging van lampen niet sneller werden uitgevoerd dan volgens de aangekondigde regelmaat. BRUGEL wilde er namelijk zeker van zijn dat geen enkele meerkost te wijten zou zijn aan eventuele vragen van gemeenten om de overgang van gele naar witte lampen te versnellen op grond van "esthetische" redenen".

5.3.2 Pechverhelping

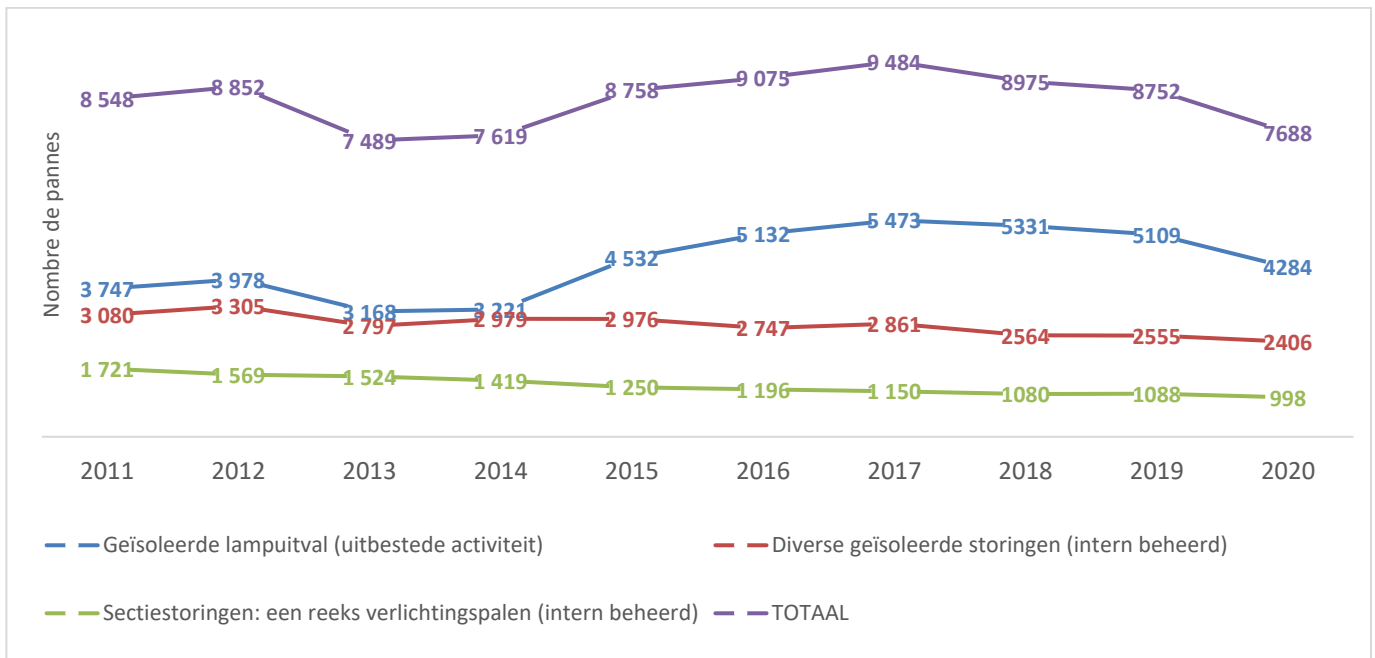
Het correctieve onderhoud of het repareren bestaat erin defecte lampen en verlichtingstoestellen te vervangen en stroomkabels, kasten, palen, enz. te herstellen.

Storingen worden aan de dispatching gemeld of via de website van Sibelga - www.sibelga.be. Via een webtool kunnen alle reeds gekende en opgeloste storingen op een kaart worden weergegeven. Sinds 2016 is een link naar de gewestelijke app 'Fix My Street' actief, waarmee ook automatisch de staat van de gemelde storingen kunnen worden opgeroepen.

De evolutie van het aantal pannes sinds 2011 wordt geïllustreerd in Figuur 4 en laat zien dat het totale aantal geregistreerde pannes in 2020 met 12,2% is gedaald ten opzichte van 2019.

De breuk in de stijging van het aantal defecte lampen (een evolutie van meerdere jaren), die wordt vastgesteld sinds 2018 wordt bevestigd in 2020. Het effect van de afname van de frequentie van het

systematisch onderhoud die werd doorgevoerd in 2015 zou dus zijn piek bereikt kunnen hebben in 2017.

Figuur 4: Evolutie van de verschillende types storingen

Ook de "sectiestoringen" blijven afnemen. Van 2011 tot 2020 nam dit type storing af met bijna 42%. Ter herinnering: de sectiestoringen hebben een zeer grote impact, want ze kunnen tot gevolg hebben dat een hele weg zonder verlichting valt.

Bovendien stelt SIBELGA in haar rapport een analyse van het herstellingspercentage per type storing voor. De reparatietermijnen in Tabel 6 zijn deze overeengekomen tussen SIBELGA en de 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Dit reparatiepercentage is historisch gezien heel goed (meer dan 92% van de termijnen wordt nageleefd en dit voor elk type storing).

	Termijnen	Gemiddeld percentage herstellingen 2014	Gemiddeld percentage herstellingen 2015	Gemiddeld percentage herstellingen 2016	Gemiddeld percentage herstellingen 2017	Gemiddeld percentage herstellingen 2018	Gemiddeld percentage herstellingen 2019	Gemiddeld percentage herstellingen 2020
Geïsoleerde lampuitval (uitbesteed aan aannemers)	5 werkdagen	94%	93,8%	96,4%	97,9%	83%	94,8%	94,8%
Diverse geïsoleerde storingen (toevertrouwd aan de technici van SIBELGA)	5 werkdagen	94,8%	93,3%	93,9%	96,6%	95,9%	94,7%	92,4%
Sectiestoringen	2 werkdagen	96,3%	93,4%	96,7%	96,8%	96,3%	95,8%	96,3%

Tabel 6: Herstellingstermijnen en -percentages

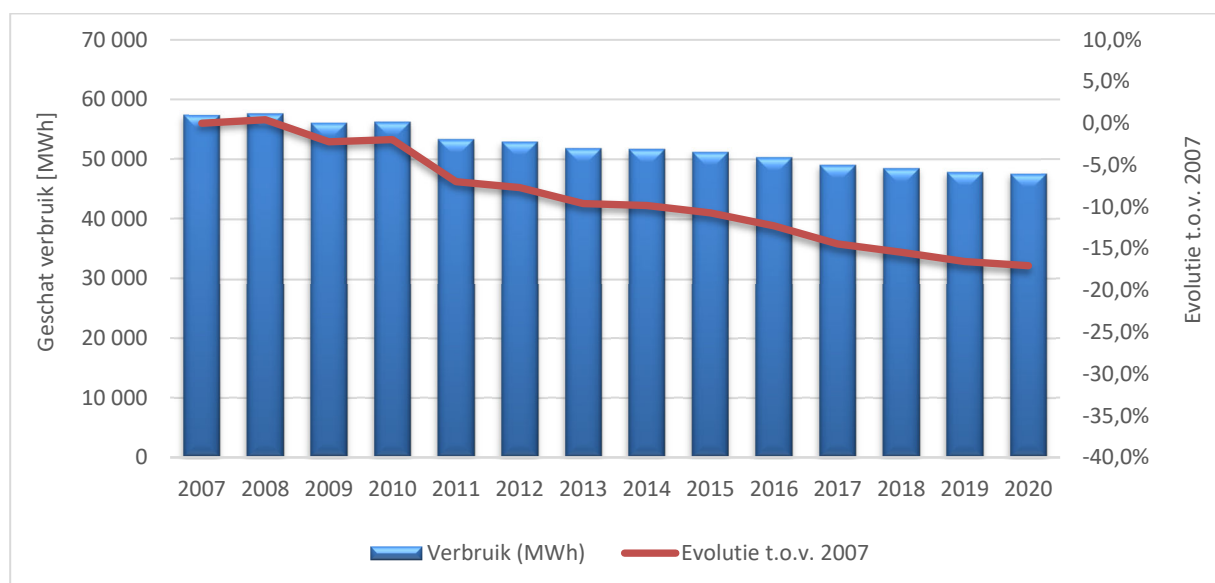
⁸ BRUGEL wenst te benadrukken dat de termijnen die tussen SIBELGA en de gemeenten zijn overeengekomen om storingen te herstellen, vrij kort zijn in Brussel, in vergelijking met de andere gemeenten van het land. Dit geldt met name voor de vervangingstermijn van defecte lampen (5 werkdagen in Brussel). Deze termijnen zijn het bewijs dat de overheid en de DNB een hoge kwaliteit van dienstverlening nastreven.

5.4 Stroomverbruik van de verlichtingspalen in 2020

Ter herinnering, het energieverbruik van de verlichtingspalen wordt niet gemeten, maar geraamd door het aantal werkingsuren te vermenigvuldigen met de door SYNERGRID (Federatie van de netbeheerders elektriciteit en aardgas in België) vooraf vastgelegde vermogensforfaits voor elk type lamp.

De evolutie van het stroomverbruik van de verlichtingspalen is geïllustreerd in figuur 5.

Zoals uitgelegd in de vorige verslagen, heeft SYNERGRID in 2010 de vermogens die aan meerdere types lampen werden toegewezen herzien op basis van een onsite meetcampagne, met als gevolg een vermindering met 6,6% van het geïnstalleerde vermogen van het door SIBELGA beheerde verlichtingspark.

Figuur 5: Evolutie van het stroomverbruik van de verlichtingspalen

BRUGEL wil benadrukken dat het vernieuwingsprogramma van de installaties SIBELGA in staat heeft gesteld om de energieprestaties van zijn park verlichtingspalen aanzienlijk te verbeteren. Zoals weergegeven in afbeelding 5 is het geschatte verbruik tussen 2007 en 2020 met 17% gedaald, terwijl het aantal geplaatste lichtpalen in dezelfde periode is gestegen met 25%.

⁸ Ores treedt op binnen een interventietermijn van 15 werkdagen (deze termijn geldt voor alle soorten interventies, met uitzondering van storingen die verband houden met een probleem op het elektriciteitsnet of wanneer het verlichtingstoestel onherstelbaar is). In noodgevallen kan de interventietijd tot 2 of 3 dagen worden teruggebracht, op verzoek van de gemeente. RESA vervangt de defecte lampen (behalve wanneer de storing gepaard gaat met een plots en volledig uitvallen van de openbare verlichting in één of meer aanpalende straten) in het kader van zijn periodieke controlerondes: driemaandelijks tijdens de zomermaanden en tweemaandelijks tijdens de wintermaanden.

5.5 Erfgoed in de kijker zetten

In zijn advies⁹ over het verslag van de uitvoering van de ODO's in 2019 vestigde BRUGEL de aandacht van de regering op het feit dat de analyse van de inventaris van openbare verlichtingsinstallaties die door SIBELGA werd bezorgd, leek te wijzen op de aanwezigheid van lichtpalen die zijn gewijd aan de belichting van erfgoed.

Welnu, BRUGEL is van mening dat het belichten van erfgoed (openbare gebouwen, kerken,...) valt onder decoratieve verlichting en niet ten laste kan worden genomen door de verbruikersfactuur via het budget van de ODO's. Artikel 24 bis van de elektriciteitsordonnantie bepaalt inderdaad dat de *DNB is belast met een exclusieve opdracht inzake de constructie, het onderhoud en de vernieuwing van de installaties van openbare verlichting op het wegennet en in de gemeentelijke openbare ruimten*. De verlichting (lichtscenering) van het gemeentelijk erfgoed behoort derhalve niet tot de activiteiten die worden gedekt door het programma voor de ODO's of meer algemeen tot de gereguleerde perimeter van de distributienetbeheerder.

In overeenstemming met de aanbevelingen van BRUGEL heeft de Brusselse regering in haar beslissing van 6 mei 2021 over de goedkeuring van het verslag van de ODO's van SIBELGA voor 2019 het principe aangenomen dat de kosten voor de installatie, het onderhoud of het verbruik van lichtpalen die gebruikt zouden worden in het kader van de valorisatie van erfgoed, moeten worden verworpen.

Op grond van deze beslissing vroeg BRUGEL SIBELGA om eventuele kosten in verband met de lichtscenering van erfgoed voor het jaar 2020 apart te houden. SIBELGA heeft zo geantwoord:

- *"[...] er is nooit enige uitvoering van verlichting aangerekend op het ODO-budget, [maar] dit is niet het geval wat betreft het verbruik en het onderhoud. Voor enkele gevallen van verlichting immers heeft Sibelga historisch gezien altijd deze kosten van verbruik en onderhoud op zich genomen."*
- *"het totaal van de onderhoudskosten in 2020 bedraagt € 3.986,74 en het totaal van de verbruikskosten in 2020 is gelijk aan € 58 050,70, of totale kosten van onderhoud en verbruik van € 62.037,44 in 2020."*

In deze context beveelt BRUGEL de regering aan om het bedrag van € 62.037,44 euro te verwerpen in het kader van haar goedkeuring van het verslag van de ODO's 2020.

Bovendien bepaalt een kaderovereenkomst afgesloten in mei 2021¹⁰ tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en SIBELGA dat een nieuwe specifieke opdracht zal worden toegewezen aan de BND in het kader van de belichting van het Brussels erfgoed. Uit de beschikbare publieke informatie blijkt dat deze nieuwe opdracht (die in principe zou moeten uitmonden in de oprichting van een nieuwe ODO) zou worden gefinancierd door het Gewest. In deze context roept BRUGEL de regering op ervoor te zorgen dat de financiering van deze opdracht zowel de installatie, het onderhoud en het verbruik omvat van deze decoratieve verlichting.

---

⁹ <https://www.brugel.brussels/publication/document/adviezen/2020/nl/ADVIES-305-VERSLAG-openbare-dienst opdrachten-SIBELGA-2019.pdf>

¹⁰ <https://pascalsmet.prezly.com/brussels-gewest-en-sibelga-sluiten-akkoord-om-brussel-sfeervol-te-verlichten>

5.6 Beheer van de installaties op gekadaastreerde percelen

Uit het verslag van de ODO's 2020 blijkt dat SIBELGA verlichtingsinstallaties heeft geïnfiltreerd die zich soms op privédomeinen bevinden. Na een eerste werk van inventarisering uitgevoerd in 2012-2013, heeft de DNB retrocessieregels op punt gesteld. SIBELGA plant zo om installaties te beheren die zich bevinden op gekadaastreerde percelen en die voldoen aan volgende voorwaarden:

- de toegang tot het perceel is gratis voor iedereen;
- de toegang is gratis;
- de gemeente onderhoudt de ruimte (begroeiing, afval, wegen).

Het ODO-rapport geeft ook aan dat SIBELGA nog steeds de inventaris van de betrokken percelen moet hervatten en elke situatie afzonderlijk moet analyseren om vast te stellen of de verlichtingsapparatuur moet worden geroedeerd of in het openbare verlichtingspark kan blijven.

In het kader van zijn analyse vroeg BRUGEL SIBELGA om het aantal betrokken installaties nader aan te geven. **Zo blijkt dat er 9,937 lichtpunten zijn geïnstalleerd op gekadaastreerde percelen, wat goed is voor 11% van het totaal.** Zoals hierboven vermeld, hoeven niet al deze installaties te worden geroedeerd: sommige kunnen deel vormen van de openbare verlichting volgens de vastgestelde criteria.

BRUGEL wilde beschikken over een schatting van de kosten gerelateerd aan het beheer (onderhoud en verbruik) van deze 9.937 lichtpunten en ook over informatie over de eigenaar van de gekadaastreerde percelen (gemeenten, gewest, particulier,...). SIBELGA kon deze informatie niet verstrekken, want, zo luidt het, de geïndividualiseerde inventaris moet nog worden voltooid.

BRUGEL is van mening dat het wenselijk zou zijn **dat de DNB een juridische analyse zou uitvoeren om erop toe te zien dat de toepassing van de criteria die beogen om voorzieningen die zich bevinden op gekadaastreerde percelen te integreren in het beheer van de gemeentelijke openbare verlichting, in overeenstemming is met de bepalingen van de elektriciteitsordonnantie.** Artikel 224bis van de ordonnantie bepaalt immers dat de DNB is belast met een exclusieve opdracht inzake de installatie, het onderhoud en de vernieuwing van de installaties van openbare verlichting op het wegnnet en **in de gemeentelijke openbare ruimten.**

Ten slotte is BRUGEL van mening dat het, **gezien het grote aantal betrokken installaties, noodzakelijk is dat dit werk van inventarisering zo snel mogelijk wordt uitgevoerd. Het ODO-budget (en dus de Brusselse elektriciteitsverbruiker) mag niet worden belast met het beheer van verlichting die geen deel vormt van de gemeentelijke openbare verlichting.**

5.7 Ontwikkelingsprognoses

BRUGEL meent dat het raadzaam is om gericht na te denken over de evolutie van de organisatie, door de overheden, van het beheer van de openbare verlichting in Brussel.

Hieronder worden enkele denkpijsten weergegeven:

- **Naar een gecentraliseerd beheer van de openbare verlichting?**

Zoals vermeld in onze vorige adviezen wordt het beheer van de openbare verlichting in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest uitgevoerd door verschillende actoren (SIBELGA voor de gemeentelijke wegen, Brussel Mobiliteit voor de gewestwegen en, in mindere mate, Leefmilieu Brussel voor de gewestelijke parken).

In dit verband is het raadzaam om na te denken over de mogelijkheid om het beheer van de openbare verlichting in Brussel te centraliseren (met name voor de gemeentelijke en gewestelijke wegen) om te bekijken wat de voordelen hiervan zouden zijn, zowel in economisch opzicht als wat betreft de kwaliteit van de dienstverlening aan de burgers.

Indien de bevoegde overheden zouden beslissen om het beheer van de gemeentelijke en gewestelijke openbare verlichting te centraliseren als openbare dienstopdracht, is BRUGEL van mening dat de factuur van de Brusselse verbruiker niet mag worden verzwamd. BRUGEL pleit dus voor een aanvullende financiering door het Gewest.

- **Naar een gediversifieerde financiering?**

Zoals vermeld in zijn advies 296 in verband met de wijziging van de Elektriciteitsordonnantie en de Gasordonnantie met het oog op de omzetting van het 'Clean Energy Package', is BRUGEL van mening dat het passend zou zijn om de financiering van de kosten van de openbare verlichting te diversifiëren. Deze diversifiëring zou met name kunnen gebeuren via een deelname van de overheid aan de financiering van deze ODO's. Zo wordt bijvoorbeeld de kostprijs van het elektriciteitsverbruik van de gemeentelijke openbare verlichting in de andere gewesten van het land niet doorberekend in de verbruikersfactuur (wat in Brussel wel het geval is), maar komt hij ten laste van het budget van de gemeenten.

Begin 2020 kondigde de Vlaamse regering zelfs haar voornemen aan om de financiering van het beheer van openbare verlichting via de verbruikersfactuur stop te zetten.

- **Naar een gedeeld gebruik van de infrastructuur?**

Verwacht wordt dat de openbare verlichtingsinfrastructuur op korte termijn zal worden gebruikt als drager voor andere projecten zoals het opladen van elektrische voertuigen. BRUGEL is van mening dat een gedeeld gebruik van infrastructuur een hele reeks voordelen biedt, zoals de vermindering van de maatschappelijke kosten of een beperking van de plaats ingenomen door voorzieningen in de openbare ruimte. Deze projecten maken ook deel uit van de doelstellingen van een Smart City.

Niettemin wil BRUGEL erop wijzen dat projecten die een gedeeld gebruik van openbare verlichtingsinfrastructuur beogen, in de toekomst geen extra kosten kunnen genereren die ten laste komen van het ODO-budget.

6 Opmerkingen betreffende de elektriciteitsafname bij kermissen en feestelijkheden

Art 24 bis 8° van de "electriciteitsordonnantie" bepaalt dat bij afname van elektriciteit van het distributienet, het leveren van elektriciteit voor tijdelijke festiviteiten op de weg volgens de technische en financiële voorwaarden bepaald bij of krachtens het technisch reglement van het net deel uitmaakt van de openbare dienst opdrachten ten laste van SIBELGA.

Ter herinnering: hoewel het aanvankelijk de bedoeling was dat de financiële voorwaarden van toepassing op de aansluiting, het administratieve beheer en de verbruikte energie het zouden toelaten dat de bij deze activiteit gegenereerde inkomsten alle kosten dekken, moeten we vaststellen dat een dergelijk evenwicht in de praktijk niet kan worden gerealiseerd.

Het bedrag ten laste van de tarieven voor 2020 bedroeg 124.923 (€ 71.146 in 2019). Dit bedrag, dat in 2020 aanzienlijk hoger is dan in 2019, kan verrassend zijn omdat het aantal evenementen in 2020 aanzienlijk lager lag door de gezondheids crisis. De inkomsten uit 2020 dekken echter niet de kosten die aan deze activiteit zijn verbonden.

Ter herinnering: bij de goedkeuring van de tarieven 2020-2024 in 2019¹¹ heeft BRUGEL aan SIBELGA gevraagd om het dekkingpercentage van de aansluitingstarieven "kermissen en feestelijkheden" op te trekken tot 100%. Het gevolg van die stellingname was een aanzienlijke stijging van de tarieven voor deze diensten. In de context van de gezondheids crisis en na diverse klachten van kermisexploitanten heeft BRUGEL, in overleg met het kabinet van de minister van energie, zich uitgesproken voor een tariefbevrozing voor een deel van het jaar 2020 en voor 2021 op het niveau van de tarieven van 2019.

Zoals SIBELGA vermeldt in zijn rapport: "*In zijn advies 2020/120-314 (zie blz. 44/46) over de openbare dienstverlening in 2021 door Sibelga, verzocht Brugel de regering deze overgangsaanpak te bekrachtigen, in afwachting van de opname van een tariefrijslijnen in de elektriciteitsordonnantie voor 2022 en de daaropvolgende jaren. Bij gebrek aan een dergelijke tariefrijslijnen geeft Brugel aan, in zijn advies 2021/126-315 (zie. p. 38/54) over het ontwerp van ordonnantie tot wijziging van de elektriciteits- en gasordonnantie, dat een cost reflective aanpak zich zal opdringen*".

BRUGEL vestigt de aandacht van de wetgever op het feit dat zulke richtlijnen tot nu toe niet lijken te zijn opgenomen in het ontwerp tot wijziging van de ordonnantie die momenteel wordt gewijzigd.

---

¹¹ <https://www.brugel.brussels/publication/document/beslissingen/2019/nl/BESLISSING-122bis-goedkeuring-nieuwe-tarieven-ELEK.pdf> pag. 26

7 Opmerkingen betreffende de conversie van arm naar rijk gas

De artikelen 18 en 18bis van de gasordonnantie zoals gewijzigd door de ordonnantie van 23 juli 2018 bevatten in hun bepalingen nieuwe openbare dienstopdrachten voor de beheerder van het gasdistributienet. Deze nieuwe opdrachten bestaan voornamelijk uit begeleidingsmaatregelen bij het conversieproject gas dat is gepland voor de periode 2020-2024. Het gaat voornamelijk om:

- 1) de verspreiding van duidelijke en objectieve informatie, binnen een gepaste termijn, over de doelstellingen nagestreefd in het plan voor de gasomschakeling, de modaliteiten voor de uitvoering ervan en de gevolgen;
- 2) de opstelling en de goede uitvoering van het plan voor de aanpassing van het net met het oog op de omschakeling van het gasnet;
- 3) de financiering van de compatibiliteitscontroles en desgevallend van de aanpassingen die dienen te gebeuren aan de toestellen van de netgebruikers die zich in een kwetsbare of achtergestelde situatie bevinden.

Wat betreft het communicatieluik, stuurde SIBELGA in 2020 155.591 e-mails en 260.336 brieven uit naar de DNG's die in 2021 zouden moeten worden omgezet, in overeenstemming met het door de Brusselse Regering goedgekeurde communicatieplan.

Het aantal brieven en e-mails (en dus ook de kosten van het versturen ervan) is veel hoger dan werd vooropgesteld in het programma van 2020. Dit verschil wordt verklaard door de noodzakelijke communicatie na de optimalisering van het conversieproces (4 tot 3 jaar) en het uitstel van de conversie van de 1^e juni naar de 1^e september als gevolg van de gezondheidscrisis.

Wat betreft de financiering van de compatibiliteitscontroles¹², stelt BRUGEL vast dat het aantal premies dat in 2020 werd toegekend, erg laag blijft. Concreet werden slechts 191 premies uitbetaald, terwijl er 2.500 begroot waren.

Deze vaststelling is vergelijkbaar met de situatie in 2019 toen slechts 104 premies werden toegekend. In dit stadium lijkt dit steunmechanisme een aanzienlijk aantal precare gebruikers dus niet te bereiken, terwijl de 2^e fasen van de conversie betrekking hebben op gemeenten waarvan de sociaaleconomische realiteit wordt gekenmerkt door een groot aantal potentieel in aanmerking komende verbruikers.

BRUGEL acht het **waarschijnlijk dat veel gezinnen zich eenvoudigweg niet bewust zijn van het bestaan van deze premie**. BRUGEL adviseert daarom de Regering, Leefmilieu Brussel en SIBELGA om in de komende maanden hun **communicatie-inspanningen omtrent het bestaan van dit steunmechanisme op te drijven**. BRUGEL adviseert ook **om hierbij bepaalde instellingen te betrekken (gemeenten, OCMW's, vzw's,...)** die de informatie-overdracht zouden kunnen faciliteren, gelet op het feit dat ze dicht bij de doelgroep voor deze premie staan.

---

¹² Het Gewest heeft een premiemechanisme in het leven geroepen voor gezinnen die aan de voorwaarden van categorie C van de energieprijzen voldoen. Het bedrag van deze premie (€ 100) moet deels de kosten compenseren van de periodieke controle (waarvan het bedrag wordt geraamd op € 180 excl. btw), in het kader waarvan de erkende technicus de compatibiliteitscontrole van het rijke gas en de indien nodig afstelling van het toestel uitvoert, conform de herziening van de EPB-verwarmingsreglementering die op 1 januari 2019 van kracht werd. Deze premie, gefinancierd door SIBELGA, wordt toegekend door Leefmilieu Brussel volgens dezelfde procedures als de andere energieprijzen.

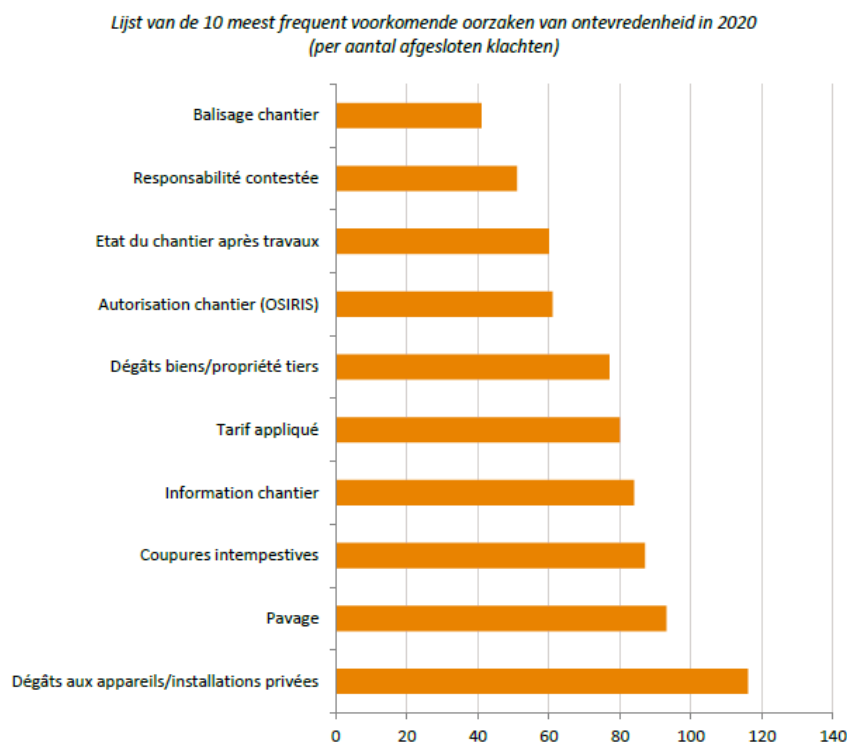
Gelet op het lage aantal premies dat in 2020 werd toegekend, is het grootste deel van het budget dat werd gebruikt om de premies te financieren voornamelijk gerelateerd aan beheerskosten (€ 105,413 op een totaal van € 123,634). Slechts 15% van het in 2020 gerealiseerde budget (€18,221) werd toegekend aan de begunstigden in de vorm van premies.

8 Opmerkingen betreffende de consumentenrelaties

In zijn ODO-verslag 2020 geeft SIBELGA volgende cijfers over de klachtenbehandeling:

- Er werden 1.435 klachten ontvangen, oftewel 5,83% minder dan in 2019;
- Het gemiddeld percentage gegronde klachten bedroeg 35,5%;
- Er werden 183 aanvragen tot schadevergoeding ingediend, waarvan er 64 effectief werden uitbetaald; Het aantal aanvragen daalde ten opzichte van 2019 met 22,4%
- 69% van de klachten (oftewel 990) waren afkomstig van natuurlijke personen en 31% (ofte 445) van rechtspersonen (waarvan 15% oftewel 226 van publieke overheden).

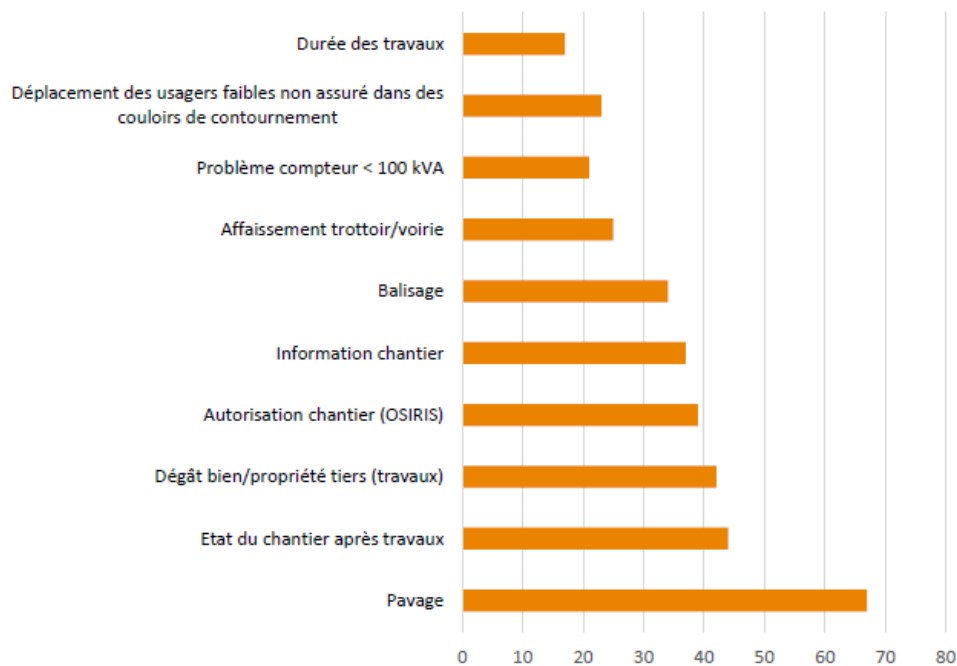
Onderstaande tabel geeft de 10 vaakst voorkomende oorzaken van ontevredenheid weer in 2020:

Figuur 6: Lijst van de 10 vaakst voorkomende oorzaken van ontevredenheid in 2020 t.o.v. het aantal afgesloten klachten (Bron: SIBELGA)

Onderstaande tabel bevat de rangschikking van de 10 meest voorkomende oorzaken van gegronde klachten:

Lijst van de 10 meest frequente oorzaken van ontevredenheid die gegrond waren in 2020

Figuur 7: Rangschikking van de oorzaken van de gegronde klachten (Bron: SIBELGA)

Het aantal klachten over bepaalde specifieke procedures is weergegeven in onderstaande tabel:

Processus/Causes	Nombre de plaintes (2020)	Plaintes justifiées	Plaintes non justifiées
MOZA	50	5	45
Consommation Hors Contrat	52	6	46
Consommations frauduleuses	48	0	48
Estimations	39	15	24
Rectifications (période)	8	4	4

Bron: SIBELGA

Bovendien worden bepaalde geschillen die rechtstreeks verband houden met de facturering van het verbruik door de DNB behandeld door de desbetreffende dienst.

BRUGEL prijst SIBELGA's proactieve aanpak om bovenstaande informatie te integreren in het nieuwe programma 2020, naar aanleiding van de opmerking van BRUGEL in zijn vorige advies.

Om de draagwijdte van de gecommuniceerde gegevens te vatten, stelde BRUGEL SIBELGA vragen omtrent bepaalde elementen. Daaruit kwamen volgende zaken naar voren:

- Op 118 klachten over "schade aan particuliere voorzieningen/installaties" waren er 84 vorderingen tot schadeloosstelling. BRUGEL stelt met tevredenheid vast dat de communicatiemiddelen die SIBELGA heeft ingezet met betrekking tot de compensatieregeling een aanzienlijk aantal mensen wisten te bereiken.

- BRUGEL stelde zich ook vragen bij een aantal inconsistenties met betrekking tot de cijfers, met name wat betreft het verbruik buiten contract en frauduleus verbruik. SIBELGA heeft een aantal toelichtingen gegeven. Het lijkt er met name op dat de gegevens dus verschillen naargelang de gevraagde informatie en de tabellen die worden ingediend om hieraan te beantwoorden.

Voor het overige herhaalt BRUGEL de opmerkingen die het maakte in zijn vorige advies, met name dus de volgende punten:

- Het is BRUGEL niet duidelijk op welke manier bepaalde types klachten, waaronder ontijdige stroomuitval, worden behandeld. Ontijdige stroomuitval betreft klachten naar aanleiding van stroompannes, waarbij meerdere storingen elkaar in korte tijd opvolgen, zonder echter binnen de compensatieregeling te vallen. Herhaalde stroompannes kunnen een belangrijke indicator zijn van de staat van het stroomnet. Daarom zou het voor BRUGEL interessant zijn om informatie te krijgen over het aantal gegronde klachten en over de gebruikte methodologie om deze klachten te behandelen.
- Het merendeel van de gegronde klachten die in de tabel vermeld worden, betreft de werven. Naast het fysieke beheer van het netwerk (aanleg en onderhoud van kabels, bijvoorbeeld) heeft SIBELGA echter nog andere belangrijke taken, waaronder het beheer van het toegangsregister en de data, de ondersteuning van beschermde klanten, de facturering van geleverde diensten of de detectie van niet-contractueel of frauduleus verbruik en de toegang tot het netwerk. Bij gebrek aan meer volledige informatie is BRUGEL dan ook erg verbaasd over deze verschillen in de cijfers die de gegronde klachten weerspiegelen.
- SIBELGA geeft geen motivering voor de gegronde klachten die verband houden met MOZA, buitencontractueel verbruik, frauduleus verbruik, schattingen en rechtzettingen. Ook al gaat het om weinig klachten, toch zijn de motieven essentieel voor een beter begrip van werking van de consumentenrelaties van de DNB. BRUGEL noteert bijvoorbeeld dat er 4 gegronde klachten in verband met buitencontractueel verbruik zijn ingediend. Het technisch reglement voorziet echter in een objectieve aansprakelijkheid bij verbruik zonder contractdekking. Het zou voor BRUGEL en de gemeenschap dan ook interessant zijn om de redenen te kennen die de gegrondheid van de klachten verklaren.

BRUGEL heeft nooit de kwaliteit van de klachtenbehandeling bij SIBELGA in twijfel getrokken, maar stelt niettemin **nogmaals dat, in het licht van het voorgaande, het belangrijk is om:**

- **in samenwerking met SIBELGA, de principes te begrijpen die aan de basis liggen van de rangschikking en de behandeling van de klachten door de DNB;** Dit is nodig om eventuele inconsistenties in de gegevensverwerking weg te werken en de nodige lessen te trekken, zodat de DNB zijn opdrachten beter kan uitvoeren;
- **duidelijkheid brengen in de rangschikking en de behandeling van klachten betreffende alle opdrachten van de DNB,** niet alleen de klachten die verband houden met werven

9 Opmerkingen betreffende SolarClik en NrClick

De ODO's "*SolarClik*" en "*NrClick*" geven geen aanleiding tot opmerkingen vanwege de regulator. BRUGEL begrijpt het verlangen van de regering om te steunen op SIBELGA door het deze twee ODO's toe te vertrouwen om de sector te dynamiseren en het Gewest in staat te stellen om zijn doelstellingen zo dicht mogelijk te benaderen. De organisatie- en financieringsregelingen zijn gekaderd in een beheerscontract.

10 Conclusie

De belangrijkste opmerkingen van BRUGEL betreffende het verslag over de uitvoering van de openbare dienststopdrachten (ODO) van SIBELGA in 2020 en de aanvullende informatie meegedeeld door SIBELGA zijn:

1. Betreffende het totale budget van de ODO's:

BRUGEL stelt vast dat het gerealiseerde budget van de ODO's voor elektriciteit en gas samen met 9% is gestegen tussen 2019 en 2020. Deze stijging is vooral het gevolg van de hogere kosten die verbonden zijn aan het beheer van openbare verlichting. In 2020 kon overigens 78% van het vooropgestelde budget gerealiseerd worden.

2. Betreffende de ODO's van sociale aard:

BRUGEL verwijst naar de analyse uitgevoerd in zijn verslag¹³ over de rechten van de huishoudelijke afnemers en de werking van de gas- en elektriciteitsmarkten in 2020.

3. Betreffende het beheer van de gemeentelijke openbare verlichting:

De door BRUGEL uitgevoerde analyse van de inventaris van de SIBELGA-installaties wees op het bestaan van lichtpalen met als doel het valoriseren van erfgoed (gemeentelijke gebouwen, kerken,...). BRUGEL en de regering¹⁴ zijn echter van mening dat de kosten die kunnen worden toegerekend aan het beheer van decoratieve verlichting niet ten laste kunnen komen van het ODO-budget. Om deze reden vroeg BRUGEL SIBELGA om apart de kosten mee te delen die verbonden zijn aan het onderhoud en het verbruik van de lichtpalen die gebruikt worden in het kader van lichtscenering. Deze kosten van €62.037,44 moeten dus worden verworpen in het kader van de goedkeuring van het ODO-rapport door de Regering.

Voorts geeft het ODO-rapport van SIBELGA aan dat de DNB verlichtingsinstallaties heeft geërfd die zich soms op privédomein bevinden. Het blijkt dat er 9.937 lichtpunten zijn geïnstalleerd op gekadastreerde percelen, zijnde 11% van het totaal. Niet al deze installaties hoeven per se te worden geretrocedeerd; sommige ervan kunnen volgens objectieve criteria worden gerekend tot de gemeentelijke openbare verlichting.

BRUGEL is van mening dat het wenselijk zou zijn dat de DNB een juridische analyse zou uitvoeren om erop toe te zien dat de toepassing van de criteria voor het beheer van gemeentelijke openbare verlichting op apparatuur die zich bevindt op gekadastreerde percelen, in overeenstemming is met de bepalingen van de elektriciteitsordonnantie.

BRUGEL is voorts van mening dat het, gezien het grote aantal betrokken installaties, noodzakelijk is dat er zo snel mogelijk een inventarisatiewerk wordt uitgevoerd volgens een vastgelegde planning om vast te stellen welke installaties moeten worden geretrocedeerd en welke binnen het toepassingsgebied van deze ODO kunnen blijven. Het ODO-budget (gefinancierd door de factuur van Brusselse elektriciteitsconsumenten) mag niet belast worden

---

¹³<https://www.brugel.brussels/publication/document/verslagen/2021/nl/Thematisch-verslag-Rechten-huishoudelijke-afnemers.pdf>

¹⁴ Beslissing van 6 mei 2021 van de regering betreffende de goedkeuring van het ODO-rapport van SIBELGA voor het jaar 2019

met het beheer van verlichting die geen onderdeel vormt van de gemeentelijke openbare verlichting.

Wat de formalisering van de investeringscriteria voor de vernieuwing van de installaties voor openbare verlichting betreft, verheugt BRUGEL zich over de eerste inspanningen van de DNB. SIBELGA heeft BRUGEL ook meegedeeld dat het vanaf het volgende ODO-programma voor het jaar 2022 een specifiek programma voor activabeheer van de openbare verlichting zal toevoegen.

Bovendien is BRUGEL van mening dat het zinvol zou zijn dat er een denkoefening tot stand zou komen over de evolutie van de organisatie van het beheer van de openbare verlichting in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze evoluties omvatten onder meer een gecentraliseerd beheer van de verlichting op de gemeentelijke en gewestelijke wegen en de invoering van gediversifieerde financiering voor deze ODO, naar het voorbeeld van de andere gewesten.

4. Betreffende de relatie met de consument:

Zonder de kwaliteit van de klachtenbehandeling die BRUGEL altijd heeft ervaren bij SIBELGA in twijfel te trekken, herinnert BRUGEL eraan dat het belangrijk is om het systeem voor de rangschikking en behandeling van klachten meer helder te maken, om te beschikken over relevante en duidelijke gegevens om de kwaliteit van de uitvoering van de opdrachten van de DNB grondig te kunnen beoordelen.

5. Betreffende de conversie van arm naar rijk gas:

Wat betreft de financiering van de compatibiliteitscontroles, stelt BRUGEL net als in 2019 vast dat het aantal premies dat in 2020 werd toegekend, erg laag blijft. In dit stadium lijkt dit steunmechanisme een aanzienlijk aantal preciaire gebruikers dus niet te bereiken, terwijl de 2^e fasen van de conversie betrekking hebben op gemeenten waarvan de sociaaleconomische realiteit wordt gekenmerkt door een groot aantal potentieel in aanmerking komende verbruikers.

BRUGEL adviseert de Regering bijgevolg om het ODO-verslag 2020 goed te keuren, mits de volgende voorwaarden (op te nemen in de beslissing van de Regering):

- Het verwerpen van de totale kosten in verband met het onderhoud en het verbruik van verlichting bedoeld om het erfgoed te belichten (€ 62.037,44)
- SIBELGA moet een juridische analyse uitvoeren om erop toe te zien dat de toepassing van de criteria voor het integreren in het beheer van gemeentelijke openbare verlichting van voorzieningen die zich bevinden op gekadastreerde percelen, in overeenstemming is met het heersende wettelijke kader;

- SIBELGA wordt verzocht om een inventaris op te stellen van verlichtingsinstallaties op gekadastreerde percelen volgens een vastgelegde planning.
- SIBELGA moet haar investeringsbeleid (investeringscriteria, Asset-Management-beleid, ...) formeel vastleggen in de volgende ODO-programma's.

* *

*